

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 5 april 2023

Mål nr

Ö 6758-21

PARTER

Klagande

Lyckeby Bygg AB, 559165-4529
Backabovägen 54 B
371 46 Karlskrona

Ombud: Advokat KH

Motpart

ME

Ombud: CÅ

SAKEN

Rättegångskostnad

Dok.Id 254427

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax -	08:00–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–16:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstادمstolen.se	

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätts beslut 2021-10-07 i mål Ö 2485-21

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Lyckeby Bygg AB har yrkat att Högsta domstolen ska ändra hovrättens beslut och befria bolaget från skyldigheten att ersätta ME för hennes rättegångskostnad i tingsrätten. Bolaget har i andra hand yrkat att Högsta domstolen ska återförvisa målet till tingsrätten.

ME har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

Lyckeby Bygg AB har yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten och Högsta domstolen.

SKÄL**Bakgrund**

1. Lyckeby Bygg yrkade i en ansökan om betalningsföreläggande att ME skulle betala drygt 550 000 kr och ränta. Bolaget angav att fordran avsåg renovering av en fastighet.
2. ME bestred ansökan och Kronofogdemyndigheten överlämnade, sedan Lyckeby Bygg hade begärt det, ansökan till tingsrätten.
3. Tingsrätten kallade parterna till sammanträde för muntlig förberedelse. Lyckeby Bygg kallades att närvara genom behörig ställföreträdare eller

ombud. Det angavs i kallelsen att om bolaget inte inställde sig så kunde tredskodom meddelas och att det innebar att bolaget förlorade målet och kunde få betala eventuella rättegångskostnader som motparten haft.

4. Lyckeby Bygg inställde sig inte till sammanträdet. ME yrkade att målet skulle skrivas av och begärde ersättning för rättegångskostnad med drygt 19 000 kr. Kostnaden hänförde sig till det ombud som hon hade anlitat och avsåg ersättning för arvode, tidspillan och utlägg.

5. Tingsrätten skrev av målet från vidare handläggning. Lyckeby Bygg förpliktades – utan att bolaget dessförinnan hade fått tillfälle att yttra sig – att ersätta ME för hennes rättegångskostnad med det begärda beloppet.

6. Lyckeby Bygg överklagade tingsrättens beslut avseende rättegångskostnad. Bolaget yrkade att hovrätten skulle befria det från skyldigheten att ersätta ME för kostnaden. I andra hand yrkade bolaget att hovrätten skulle återförvisa målet till tingsrätten. Som skäl för yrkandena framförde bolaget dels att det inte hade fått tillfälle att yttra sig över kostnadsyrkandet, dels att det yrkade beloppet inte var skäligt.

7. Hovrätten har ansett att tingsrätten kunde pröva MEs yrkande om rättegångskostnad och har inte funnit skäl att frångå huvudregeln om att Lyckeby Bygg ska ersätta hennes rättegångskostnad. Hovrätten, som ansett att det yrkade beloppet är skäligt, har fastställt tingsrättens beslut.

Frågan i målet

8. Frågan i målet är om en part som har uteblivit från ett sammanträde för muntlig förberedelse i ett dispositivt tvistemål kan förpliktas att ersätta motpartens rättegångskostnad i samband med att målet skrivs av, trots att parten inte har fått del av kostnadsyrkandet.

Ansvar för rättegångskostnad vid parts utevaro i dispositiva tvistemål

9. Om en part uteblir från ett sammanträde under förberedelsen och parten har förelagts att inställa sig vid påföljd att tredsdom annars kan komma att meddelas, ska en sådan dom meddelas mot honom eller henne, om motparten yrkar det. Yrkas inte tredsdom ska målet skrivas av. (Se 44 kap. 2 § första stycket rättegångsbalken.)

10. Om ett mål skrivs av på grund av att en part har återkallat sin talan eller uteblivit, ska han eller hon ersätta motpartens rättegångskostnad, om inte särskilda omständigheter föranleder att ersättningskyldigheten bestäms annorlunda (18 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken).

11. En part, som vill ha ersättning för rättegångskostnad, ska framställa sitt yrkande innan handläggningen har avslutats och ska då uppge vad kostnaden består i. Domstolen ska besluta i kostnadsfrågan när målet avgörs. (Se 18 kap. 14 §.)

12. Det är en grundläggande processrättslig princip att parterna ska få ta del av och bemöta varandras yrkanden innan domstolen beslutar i frågan (kontradiktionsprincipen). Detta gäller även yrkanden om ersättning för rättegångskostnad (jfr NJA 1980 s. 635).

13. Kontradiktionsprincipen gäller inte fullt ut i tredsdomssituationer. För att en part ska få ersättning för rättegångskostnad i samband med att tredsdom meddelas är det tillräckligt att parten tidigare i målet har framställt ett yrkande av innebörden att han eller hon yrkar ersättning för sin rättegångskostnad med ett belopp som senare kommer att anges samt att motparten har fått del av detta yrkande. I så fall kan alltså domstolen i en tredsdom förplikta en motpart som har uteblivit från ett sammanträde att betala partens rättegångskostnad. Detta gäller även om motparten inte har fått del av det preciserade kostnadsyrkande som framställs i samband med

yrkandet om tredskodom. (Jfr bl.a. Per Olof Ekelöf m.fl. Rättegång. Femte häftet, 8 uppl. 2011, s. 252 not 27 och Peter Fitger m.fl., Rättegångsbalken, suppl. 93 oktober 2022, s. 18:63 f.)

14. Det avsteg från kontradiktionsprincipen som tillämpas i tredskodoms-situationer hänger bl.a. samman med att en tredskodom har karaktär av påföljd när en part underlåter att iaktta ett föreläggande (jfr bl.a. Peter Fitger m.fl., Rättegångsbalken, suppl. 93 oktober 2022, s. 44:24). Med tanke på kontradiktionsprincipens centrala betydelse bör det inte komma i fråga att utsträcka detta avsteg även till fall då domstolen skriver av ett mål på grund av att ena parten har uteblivit. Om den part som har inställt sig då framställer ett yrkande om ersättning för rättegångskostnad innebär det att domstolen, innan beslut meddelas i frågan, måste bereda den part som har uteblivit tillfälle att yttra sig över kostnadsyrkandet. Och det gäller även om det tidigare har framställts ett opreciserat kostnadsyrkande.

Bedömningen i detta fall

15. Vid den muntliga förberedelsen skrev tingsrätten av målet och förpliktade Lyckeby Bygg att ersätta ME för hennes rättegångskostnad, utan att bolaget dessförinnan hade fått del av kostnadsyrkandet.

16. Att tingsrätten fattade sitt beslut utan att ge Lyckeby Bygg tillfälle att yttra sig över kostnadsyrkandet utgör ett grovt rättegångsfel. Felet är av sådant slag att det kan antas ha inverkat på målets utgång.

17. Lyckeby Bygg har emellertid i efterhand fått del av kostnadsyrkandet och har i hovrätten haft tillfälle att yttra sig över yrkandet. I detta fall är förhållandena sådana att det rättegångsfel som begicks i tingsrätten har blivit avhjälp. Det finns därför inte skäl att undanröja tingsrättens beslut och återförvisa målet dit för fortsatt handläggning.

18. Högsta domstolen delar hovrättens bedömning att det yrkade beloppet är skäligt. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka, Sten Andersson, Stefan Johansson (referent), Cecilia Renfors och Christine Lager
Föredragande har varit justitiesekreteraren Heléne Åberg Benalal